

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie przepisów art.114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe odmówił J. P. prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury. W treści decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie wskazał nowych dowodów oraz nie ujawnił nowych okoliczności. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że przedłożone przez J. P. świadectwo pracy, wskazujące na zatrudnienie w Fundacji Pomoc Szkole w okresie od 1 lipca 1988 r. do 30 kwietnia 1991 r. nie stanowi podstawy do ustalenia faktycznego wynagrodzenia wnioskodawcy z okresu od 1 marca 1990 r. do 30 kwietnia 1991 r., ponieważ zawiera stawkę dzienną, obowiązującą w dniu ustania stosunku pracy. Organ rentowy jednocześnie zaznaczył, że na podstawie poświadczenia uwzględniono wnioskodawcy w wysokości kapitału początkowego i tym samym w wysokości emerytury wynagrodzenia za okres od 1 lipca 1988 r. do 28 lutego 1990 r.

/decyzja k.30 – 30 odwrót plik I akt ZUS/

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą, J. P. złożył od niej odwołanie, wnosząc o uwzględnienie przy obliczaniu kapitału początkowego wynagrodzenia uzyskiwanego z tytułu zatrudnienia w Fundacji Pomoc Szkole w wysokości wynikającej ze świadectwa pracy tj. w kwocie 56 550,00 zł przed denominacją w okresie od 1 lipca 1988 r. do 28 lutego 1990 r. oraz miesięcznych zarobków w kwocie 56 500,00 zł potwierdzonych świadectwem pracy za okres od 1 stycznia 1991 r. do 30 kwietnia 1991 r. W ocenie skarżącego ze złożonego świadectwa pracy wynika wprost wysokość osiągniętych przez niego zarobków.

/odwołanie k. 3 – 3 odwrót/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jej oddalenie, wywodząc jak w uzasadnieniu decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 5 – 5 odwrót/

Na rozprawie w dniu 5 lutego 2019 r. pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zmianę wysokości kapitału początkowego wnioskodawcy poprzez zmianę dochodu za lata 1989 i 1990 i uwzględnienie za te lata wynagrodzenia prowizyjnego , przy przyjęciu stawki dziennej określonej w świadectwie pracy na kwotę 56 550,00 zł i jej przemnożeniu przez 245 dni za 1989 rok i 251 dni za rok 1990.

/stanowisko wnioskodawcy min.00:02:45 – 00:13:00 rozprawy z dnia 5 lutego 2019 r. , płyta CD k.28/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. P. urodził się (...)

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 8 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponownie ustalił J. P. kapitał początkowy i określił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 167 141,48 zł.

/decyzja k.36 - 37 plik II akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia ubezpieczonego w następującej wysokości:

- za rok 1979 – 63 335,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 63 924,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 99,08 %,
- za rok 1980 – 80 757,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 72 480,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 111,42 %,
- za rok 1981 – 112 018,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 92 268,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 121,41 %,
- za rok 1982 – 123 899,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 139 572,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 88,77 %,
- za rok 1983 – 157 797,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 173 700,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 90,84 %,
- za rok 1984 – 188 772,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 202 056,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 93,43 %,
- za rok 1985 – 186 197,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 240 060,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 77,56 %,
- za rok 1986 – 434 527,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 289 140,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 150,28 %,
- za rok 1987 – 544 726,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 350 208,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 155,54 %,
- za rok 1988 – 1 032 584,00 zł co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 637 080,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 162,08 %,

Wyliczony na podstawie powyższych danych wskaźnik wyniósł 115,04 %.

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego k.35 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 9 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał J. P. emeryturę od 8 marca 2016 r. tj. od daty osiągnięcia wieku emerytalnego. W treści decyzji wskazano, że do ustalenia kwoty emerytury przyjęto: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 12 629,67 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 547 595,80 zł, średnie dalsze trwanie życia tj. 210,70 miesięcy. Wyliczona emerytura wyniosła 2 658,88 zł $[(12\ 629,67 + 547\ 595,80) : 210,70]$.

/decyzja k.15 - 16 odwrót plik II akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 3 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił J. P. prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury.

/decyzja k.30 – 30 odwrót plik I akt ZUS/

J. P. był pracownikiem Zakładu (...) i zajmował następujące stanowiska pracy:

- od 1 lipca 1988 r. do 30 kwietnia 1991 r. starszego asystenta projektanta w pełnym wymiarze czasu pracy.

- od 1 lipca 1988 r. do 30 czerwca 1991 r. majstra w niepełnym wymiarze czasu pracy.

/świadczenie pracy k.9 – 9 odwrót plik I akt ZUS , zeznania świadka J. N. min.00:32:04 – 00:37:41 rozprawy z dnia 5 lutego 2019 r. , płyta CD k.28/

Wynagrodzenie starszych asystentów składało się z kwoty minimalnej oraz kwoty premii, której wysokość była zmienna i zależała od ilości zawartych umów i wykonanych prac. Druga część wynagrodzenia była wypłacana kwartalnie, choć zdarzało się, że była wypłacana częściej.

/zeznania świadka J. N. min.00:32:04 – 00:37:41 rozprawy z dnia 5 lutego 2019 r. , płyta CD k.28/

W związku z zatrudnieniem wnioskodawcy w ww. zakładzie pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął następującą wysokość osiąganych przez niego zarobków:

- od 1 lipca 1988 r. do 31 grudnia 1988 r. – 750 404,00 zł

- od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1989 r. – 2 288 557,00 zł

- od 1 stycznia 1990 r. do 28 lutego 1990 r. – 1 265 490,00 zł

- od 1 marca 1990 r. do 30 kwietnia 1991 r. – wynagrodzenie minimalne obowiązujące w danym roku kalendarzowym proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

/ustalenia w aktach ZUS , zaświadczenie dla celów emerytalno – rentowych k.21 plik I akt ZUS/

J. P. już wnosił o uwzględnienie spornych wynagrodzeń do wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury, jednak postępowanie w sprawie zostało umorzone z uwagi na cofnięcie odwołania.

/okoliczność bezsporna, sprawa VIII U 1080/16/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego, a także na podstawie zeznań świadka i świadectwa pracy wnioskodawcy z Zakładu (...) uznając dowody te za wiarygodne jedynie w zakresie, w jakim odnosiły się do faktu świadczenia przez wnioskodawcę pracy u ww. pracodawcy. W odniesieniu do złożonych przez świadka zeznań wskazać należy, że Sąd odmówił im przymiotu wiarygodności w zakresie, w jakim zeznania te odnosiły się do wynagrodzenia osiąganego przez wnioskodawcę w spornym okresie. Podkreślić bowiem należy, że jakkolwiek złożone zeznania wskazywały, iż wnioskodawca osiągał dniówkę w wysokości ponad 50 tysięcy złotych, to jednak na ich podstawie, w sytuacji braku dokumentacji płacowej odnoszącej się do spornego okresu, nie jest możliwym określenie dokładnego wynagrodzenia wnioskodawcy. W ocenie Sądu świadek, z uwagi choćby na znaczny upływ czasu, nie może mieć wiedzy na temat dokładnego wynagrodzenia wnioskodawcy, które to wynagrodzenie, jak zeznał świadek, było uzależnione od ilości zawartych umów i wykonanych prac tj. zmiennych u każdego pracownika składników. W ocenie Sądu nie sposób było również ustalić wynagrodzenia wnioskodawcy na podstawie informacji zawartych w treści świadectwa pracy. Z informacji zawartej w treści świadectwa pracy wnioskodawcy wprawdzie wynikało, że jego wynagrodzenie zasadnicze wynosiło 490 000,00 zł plus dodatek za wysługę lat, a wynagrodzenie za 1 dzień pracy wynosiło 56 550,00 zł, to jednak dane te odnosiły się do ostatnio zajmowanego przez niego stanowiska, a nie do całego okresu zatrudnienia wnioskodawcy, w tym do lat spornych.

Zważywszy ponadto na obiektywny fakt, iż w analizowanym okresie w Polsce panowała wysoka inflacja, która realnie zwiększała wysokość osiąganych przez pracowników zarobków, przyjęcie danych z 1991 r. do obliczenia wynagrodzenia wnioskodawcy za lata 1989 - 1990 nie mogło zasługiwać na aprobatę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art.114 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. , poz.1270), prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Możliwość wzruszenia decyzji rentowych polega przede wszystkim na niwelowaniu tzw. wad materialnoprawnych, czyli uchybień organu rentowego w zakresie rozstrzygnięcia o faktach warunkujących nabycie prawa do emerytur i rent, albo zaniedbań samych ubezpieczonych, wywołanych nieporadnością w dokumentowaniu prawa do świadczeń lub niedostateczną znajomością warunków, od których spełnienia zależy przyznanie uprawnień ubezpieczeniowych.

Niezbędnym warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest powołanie nowych dowodów lub wskazanie okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji rentowej, które mogą mieć wpływ na istnienie tego prawa. Prawo do świadczenia należy ustalić ponownie (na wniosek zainteresowanego albo z urzędu), jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody, albo ujawnione okoliczności wskazujące na błędność decyzji. Zwrot „nowy dowód” obejmuje zarówno przypadki ujawnienia dowodów istniejących przed wydaniem decyzji, jak i sytuacje zgłoszenia dowodów uzyskanych po wydaniu decyzji pod warunkiem, że wynikają z nich fakty powstałe przed tym momentem. Zwrot „ujawnione okoliczności” oznacza zarówno okoliczności faktyczne, jak i okoliczności sprawy, czyli nie tylko fakty, których ustalenie warunkuje wydanie decyzji, lecz także wszelkie zachowania uczestników postępowania w sprawie ustalania prawa. Należy więc przyjąć, że „ujawnione okoliczności” to określane w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie uprawnień ubezpieczeniowych oraz uchybienia normom prawa materialnego lub/i procesowego, wpływające na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną zainteresowanego (Jankowska Karina, Jędrasik-Jankowska Inetta, Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, (w:) Prawo do emerytury. Komentarz do ustaw z orzecznictwem, komentarz do art.114).

Ubezpieczony J. P. urodził się (...), a zatem jego emerytura musiała zostać ustalona w oparciu o art.26 ww. ustawy.

W myśl wskazanego artykułu emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art.183.

Postępowanie w niniejszej sprawie sprowadziło się zatem do ustalenia, czy możliwym jest przyjęcie innych wynagrodzeń wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w Zakładzie (...) za lata 1989 – 1990. Nie ulegało bowiem wątpliwości, że przyjęcie wyższych wartości wynagrodzenia wnioskodawcy za ww. lata przełoży się bezpośrednio na wartość kapitału początkowego, a co za tym idzie na wysokość należnej mu emerytury.

Zgodnie z treścią § 21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym

stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja §21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku §20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93).

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane przez ubezpieczonego w danym okresie, a nie zaś wynagrodzenie ustalone na podstawie przypuszczeń czy też uśrednień. Jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru.

Wskazać należy, że w niniejszej sprawie nie zgromadzono dowodów, które w jakikolwiek sposób pozwoliłyby zakwestionować ustalenia poczynione przez organ rentowy. Wnioskodawca na poparcie swojego stanowiska nie przedstawił żadnych miarodajnych dowodów, w szczególności dokumentów, potwierdzających realnie uzyskiwane wynagrodzenie w spornym okresie, a Sąd przy ustaleniu podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych musi dysponować dowodami niebudzącymi wątpliwości i nie może opierać się na przypuszczeniach, czy też określonych założeniach. Jak przyznał pełnomocnik wnioskodawcy, strona nie jest w stanie uzyskać żadnych nowych dokumentów płacowych ze spornego okresu.

Podkreślić również należy, że Sąd miał na względzie wysoką inflację, jaka występowała w okresie transformacji ustrojowej, czyli na przełomie lat 80 – tych i 90 – tych oraz na początku lat 90 – tych ubiegłego wieku w Polsce, co jest faktem powszechnie znanym, a zważywszy na zasady logicznego rozumowania, wnioskowania i doświadczenia życiowego, nie sposób było przyjąć, aby składniki wynagrodzenia wnioskodawcy ujawnione na świadectwie pracy, a odnoszące się do ostatnio zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska pracy tj. z 1991 r. , mogły być wzięte przy ustalaniu przysługującego mu w latach 1989 – 1990 wynagrodzenia.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego, w toku postępowania przed organem rentowym, nie zostało ujawnione nic nowego, co dawałoby Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych podstawę do ponownego przeanalizowania sytuacji prawnej wnioskodawcy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ma podstaw do ponownego ustalenia emerytury, jeśli zainteresowany nie przedstawi dokumentów lub okoliczności zmieniających jego sytuację (por. wyrok. Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III UK 150/13, LEX nr 1458793).

W konsekwencji decyzję organu rentowego z dnia 15 stycznia 2018 r. uznać należy za prawidłową, bowiem w chwili jej wydawania nie zachodziły przesłanki z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Ponieważ wnioskodawca nie udowodnił okoliczności leżących u podstaw odwołania, na podstawie art. 477¹⁴§ 1 kpc, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

S.B.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. wnioskodawcy